

S

Et magasin til deg fra
Strømmestiftelsen

MESTERMØTE

**Begge vokste
opp på gata**

KONKURRANSE

**Detektiver
og kryssord**

JULEHÅP

**Omvendt
Adventskalender**

Julespennet

Jula er som et forstørrelsesglass. Det nære og fine blir viktigere,
det vonde blir sårere. Hvordan feirer vi jul i dette spennet?

Julegrøten

I flere tusen år har vi mennesker spist grøt.

Små babyhender som klapper klissete i grøtbollen. Kjølenskapsgrøt på vei til jobb.

Grøt i flyktningeleiren nord i Uganda, kokt over bålet og servert i blikk-kopper. Risgrøt og gløgg når korpset spiller og julegrana tennes.

Havregrøten før forelesning når studielånet er tomt. Grøt av det siste maismelet i sekken fra FN-rasjonene.

Grøt kan være hverdag. Grøt kan være fest. Grøt har vi alltid laga av det vi har tilgjengelig. Så lenge vi har noe.

tekst KAREN KILANE
foto ØYSTEIN MELHUS VENÅS
ill. HANS JØRGEN SANDNES

Tilberedt med kjærlighet

Trond Moi er kjent som kokk, vinner av Farmen, engasjert restauranteier og forfatter. Han er en støttespiller for Strømmestiftelsen, og deler gjerne en av sine kjæreste grøtoppskrifter med deg.

– Dette er min barndoms grøt. Mamma kokte den til meg da jeg var liten; senere var det jeg som laget denne grøten til ham jeg er far til. Denne semulegrøten spiste vi ofte hjemme hos oss når det nærmet seg jul. Den kan serveres på mange måter. Aller best liker jeg den når den er nyrørt og toppet med sukker og kanel.

Moi liker å lage litt ekstra. Da kan grøten settes kald og serveres neste dag som semulepudding med nyrørt jordbærsaus.

TROND MOIS GRØT

Ingredienser

1 liter helmelk
2 ss sukker
1 1/4 dl semulegryn

Omtrent fire porsjoner

Fremgangsmåte

- Å lage semulegrøt handler om å ikke svi grøten i bunnen. Bruk enten stålgrøte med stålvisp og rør godt mens melken varmes opp. Eller du kan bruke en jerngryte og røre konstant med tresleiv under oppvarming av melk.
- Dryss først to spiseskjeer sukker jevnt utover i bunnen på kjelen. Varm opp til sukkeret begynner å smelte. Slik lager du en hinne som beskytter melken mot å svi seg.
- Ha i melk og kok opp under stadig omrøring.
- Når melken begynner å koke, drysser du semulegryn i samtidig som du visper godt. Pass på at det ikke klumper seg.
- Sett varmen ned og la grøten småkoke i ett minutt. Er grøten for tykk, har du i litt mer melk. Er den for tynn, tar du i litt mer semulegryn. Selv liker jeg den best når den ikke er for tykk.

S

Ansvarlig redaktør
Erik Lunde

Redaktør
Karen Margrete Kilane

Tekst
Egil Mongstad, Karen Margrete Kilane, Kirsten Falch, Jørn Lier Horst

Foto
Øystein Melhus Venås, Hanne Siri Idsøe, Geir Ove Pedersen, Egil Mongstad, Marthe Thu, Margareth Jærnes Mongstad

Illustrasjon
Geir Ove Pedersen
Hans Jørgen Sandnes,
Sandnes Media

Design
Irene B. Lyche, Lyche Design

Opplag
16 350, fire utgivelser i året

ISSN 2703-8513

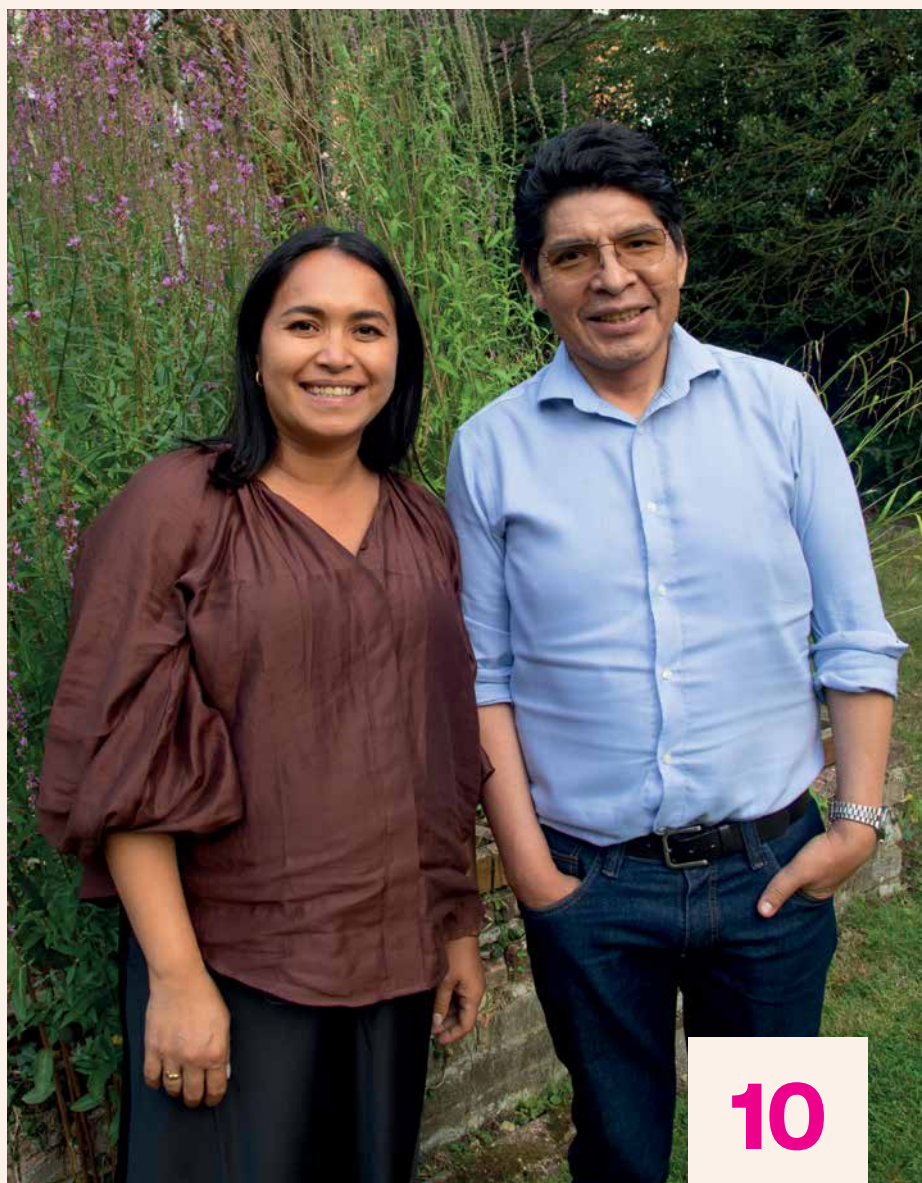
Trykk United Press

«S» er trykket på miljømerket, resirkulert papir og pakket i hundre prosent nedbrytbar biofilm. Strømmestiftelsen er med i Innsamlingskontrollen.

Strømmestiftelsen bekjemper fattigdom gjennom utdanning og jobbskaping i Asia og Afrika. Vi gir mennesker muligheten til selv å kjempe seg ut av fattigdom.

Adresse: Tangen 8, 4608 Kristiansand
Telefon: 38 12 75 00
E-post: post@strommestiftelsen.no
www.strommestiftelsen.no
Kontonr.: 3000.32.51000
Vipps: 03002

ARVEN FRA GATA. Cechell Anne Upsahl (36) og Edwin Gutierrez (50) vokste opp på gata i hver sin del av verden. Nå møtes de for første gang til en samtale om alt det gata tok – og alt det livet på gata ga.

INNHold

6 Juleglede
Omvendt
Adventskalender

8 På riktig spor
Mye i verden går
bedre enn før

10 Hovedsaken
Vokste opp som
gatebarn

18 På skolen
Blir det nok
julegrøt i år?

20 På jobb
Deler ut mat
til barna

22 På sengekanten
Detektivgåte med
kjempefin premie

24 Nytt blikk
På skattejakt hos
Strømmestiftelsen

27 Kryssord
Å lese bladet gir hjelp
til å løse kryssordet

28 Gavetips
Julegaver som
gleder dobbelt

18

22

24

LEDER

JULESPENNET

Jula er som et forstørrelsesglass.

Lysene blafrer litt sterkere når alt annet er mørkt.

De varme klemmene blir ekstra viktige når det ellers er så lite lys.

Men savnet vokser når de andre er så glade. Regningene gjør ekstra vondt i magen når ønskelistene er lange. Kalenderen føles ekstra tom når så mange andre klager over julestria.

Det er kanskje ikke så uvanlig å synes at jula er både veldig god og veldig vond. På én og samme tid.

Dette magasinet handler om julespennet.

Du får lese om Edwin og Cechell, som begge vokste opp på gata – hun på Filippinene, han i Bolivia. Når de to møtes, har de aldri før snakket med noen andre som har hatt en tilsvarende barndom og fått et trygt liv. De deler hva livet på gata tok – og hva det ga. Og om jula, som aldri kan bli helt normal.

Du møter også Ingrid, som skal jobbe med å gjøre Strømmestiftelsen mer kjent, og som både leter etter gamle røtter og ny retning i organisasjonen.

Og ikke minst – det største julespennet hos oss i år: Fortvilelsen over tomme matlagre hos flyktningene nord i Uganda. Og samtidig takknemligheten over alle dere som akkurat nå gir ekstra, slik at barna der kan få grøt – og kanskje litt mer – til jul i år.

God førjulstid ønskes deg.
Midt i julespennet.

Karen Kilane
Redaktør

karen.kilane@stromme.org

Bli med på Omvendt Adventskalender

Ikke rart at omvendte adventskalendere har blitt så populære – de gir nemlig både mening og glede.

tekst KAREN KILANE foto ØYSTEIN MELHUS VENÅS

INGRID VIKSE
Daglig leder
Hei Verden

FAKTA

Omvendt Adventskalender

- digital kalender
- filmer fra Uganda
- tips til fine til å gjøre
- rebuser med premier
- mulighet til å gi

Ifjor meldte NRK at omvendte julekalendere har blitt veldig populære.

Psykologspesialist og stipendiat ved Psykologisk institutt ved Universitetet i Oslo, Monica B. Prydz, fortalte da at det å glede andre kan gi oss en dypere og mer varig glede.

Det kjenner også Ingrid Vikse seg igjen i. Hun er daglig leder i Hei Verden, Strømmestiftelsens skolesatsing, og tror mange ønsker et alternativ til en stadig mer materialistisk førjulstid. Gjennom mange år har hun sett hvordan barn og unge setter pris på å bli kjent med jevnaldrende i andre land.

Hei Verden. Hei Verden lar elever over hele Norge engasjere seg for en mer rettferdig verden. Her finner lærere og elever undervisningsmaterieell som åpner dørene til verden og gir bedre forståelse for globale spørsmål. Samtidig får elevene kjenne på både handlingskraft og glede ved å arrangere aksjoner som samler inn penger og bidrar til at flere barn får gå på en god skole.

Et av de mest populære oppleggene fra Hei Verden er nettopp Omvendt Adventskalender. Den har gitt tusenvis

av norske elever muligheten til å bli kjent med barn i andre land.

Lær, del, få. Men kalenderen passer for langt flere enn skoleelever. Nå ønsker vi å dele den også her i magasinet, slik at enda flere av oss kan få glede av historiene, oppgavene og ikke minst kalenderens populære rebuser med premier.

I kalenderen finner du små filmklipp fra hverdagen til barn og unge i Uganda. Barna får tips til oppgaver de kan utføre og tjene litt på – og alle vi andre får muligheten til å bidra ved å gi.

Å gi kan være en gave til oss selv, ifølge forsker Prydz.

– Det å gi er én av fem veier til lykke, sa hun i fjor til NRK.

De andre er: å være oppmerksomt til stede, være fysisk aktiv, knytte bånd til andre – og å lære.

Da kan det være fint å få med seg at alle disse fem tingene finnes i Omvendt Adventskalender.

Vi lærer om – og knytter bånd til – barn og unge i andre land, og vi gjør det sammen. Oppgavene oppleves meningsfulle og fine: å gå tur med hunden, hente posten, dekke på bordet sammen. Det er aktiviteter som både engasjerer og gir mestring.

“
Å gi er én av fem veier til lykke.

Monica B. Prydz

I Omvendt Adventskalender får du sett hverdagsglimt fra Uganda. I tillegg får du tips til hva du kan gjøre for å samle inn penger. Et av de hyggeligste tipsene er nettopp å gå tur med hund!

VISSTE DU AT ...

... 5449 ungdommer i flyktning-leirene i Uganda har gått på livsmestringskurs støttet av Operasjon Dagsverk de siste fem årene. 90 prosent har fått yrkesopplæring og fire av fem bidrar økonomisk til familien.

KILDE: STRØMMESTIFTELSEN

Deleglede

Vil du oppleve mer mening i livet? Del og bli glad! Selv små handlinger som å dele med andre kan gi stor glede. Forskning viser at det å dele med andre – enten det er penger, tid eller opplevelser – gir økt glede, bedre helse og sterkere relasjoner. Studier fra Harvard og NTNU viser at giveren opplever mer lykke enn mottakeren, og at daglige gode gjerninger kan redusere stress og forbedre søvn.

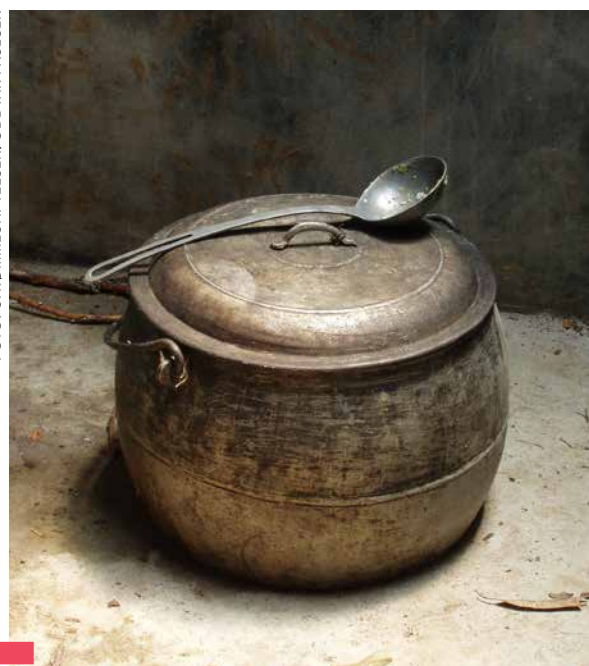

Joda, det fungerer!

Får du noen ganger inntrykk av at alle piler i verden peker nedover? De gjør ikke det. Her har vi samlet nyheter som viser at felles innsats for det gode gir resultat!

tekst og foto REDAKSJONEN

FOTO: STRØMMESTIFTELSEN/ODDVAR PAULSEN

«Ho er nok slitt av sleiva, av rust og tidas tann. Men ingen kan fortelja som gamle gryta kan.» (J.G. Ljosdal)

OPPI GRYTA HENNAR MOR

GRØT ER EN AV verdens eldste og mest allsidige retter. Her er noen eksempler på hva som er oppi gryta hennar mor rundt omkring i verden: Norge: Havregrøt med smør, sukker og kanel. Kina: Risgrøt med syltede grønnsaker, Øst-Afrika: Maisgrøt med kjøtt, grønnsaker eller saus, India: Hirsegrøt med melk og kardemomme. Noe for enhver smak, altså.

– Somalia er et folk av poeter, sier Zahra Abdihagi.

FOTO: UNDP SOMALIA/SAID MUSSE

VISSTE DU AT ...

... 179 360 kilo plastposer er samlet inn av 339 kvinner i Mali i løpet av 2025. Plastposene er smeltet og støpt om til 4179 skolepulter. Det bidrar både til et bedre miljø og arbeidsplasser!

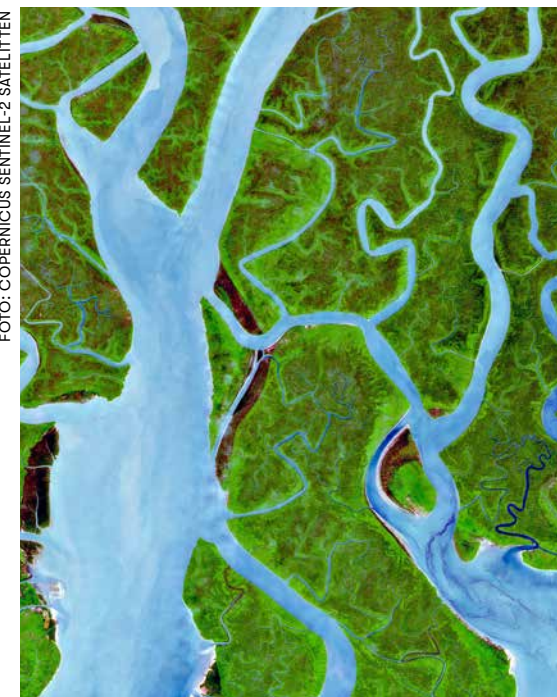
KILDE: STRØMMESTIFTELSENS LANDKONTOR I MALI

Restaurerer livsviktig skog

LOKALSAMFUNN, forskere og miljøforkjempere i Bangladesh samarbeider for å redde verdens største mangrove-skog, Sundarbans, som har minnet med 19 prosent mellom 1992 og 2019. Millioner av mennesker er avhengige av denne skogen. Naturbaserte løsninger som blant annet restaurering av tidevannsbekker og planting av arter som tåler salt styrker ikke bare skogen, men gir også langsiktig motstandsdyktighet for både dyr og mennesker.

FOTO: COPERNICUS SENTINEL-2 SATELITTEN

Satelittbilde fra 2020 fra et område av Sundarban Mangroveskog i Bangladesh.

POESI SOM SKAPER FRED

– **Poesi har kraft** til å knytte mennesker sammen. Den gir et trygt rom for å bearbeide traumer, dele historier og jobbe mot tilgivelse og forståelse, forteller forfatteren, Zahra Abdihagi fra Somalia. Hun leder et FN-støttet team av ungdom som bruker poesi og historiefortelling til å skape fred og forsoning i et krigsherjet land.

KILDE: FN

Meistermøte

Dei to vaks opp på gata i kvar sin del av verda. No møtest dei for første gong til ein samtale om alt det gata tok frå dei – og det som livet på gata gav.

tekst EGIL MONGSTAD foto EGIL MONGSTAD, MARGARETH JÆRNES MONGSTAD, ØYSTEIN MELHUS VENÅS OG ARKIV

Det er ettermiddag. I ein hage i Aust-London sit Cechell Anne Upsahl (36) og Edwin Gutierrez (50) og snakkar om barndommen. Til saman har dei levd fleire år av livet på gata – ho i Manila på Filippinane, han i La Paz i Bolivia.

Det er Strømmestiftelsen som fører dei to saman i den britiske hovudstaden. Ho med mastergrad i samfunnskommunikasjon og som tilsett i Strømmestiftelsen, der ho arbeider som rådgjevar i marknads- og kommunikasjonsavdelinga. Han som tidlegare gateborn som fann ein heim i Alalay, Strømmestiftelsen sin tidlegare samarbeidspartnar i Bolivia. Seinare har Edwin vore aktiv støttespelar fra Strømmestiftelsen sitt arbeid. No er han høgt respektert chef og frilanskokk i London, og har mellom anna arbeidd for store og anerkjende hotell som Corinthia, The Savoy og The Sloane Club.

Svolten, kald og einsam. – Det er ikkje noko idyllisk eller vakkert med det å vere gateborn, seier Cechell og får eit sam-

tykkande nikk frå Edwin. Dei veit begge kva det er å leve på gata: å sove i tre, under bruer, i tomme graver, i små «hytter» av kartong, i holer og utrygge rom. Dei har vore der. Dei veit kva det er å vere skitne, redde, svoltne, kalde og ofte einsame – og likevel oppleve fellesskap.

– Det finst kanskje dei som synest det er spennande og «fint» å møte born som lever på gata. Smila er store, latteren sit laust – men bak smil og glade andlet ligg tårer, einsemd, redsle og svolt. Samstundes kan det òg vere ei kjensle av samhald og styrke, seier Edwin.

+

“
Det er ikkje noko idyllisk eller vakkert med det å vere gateborn.

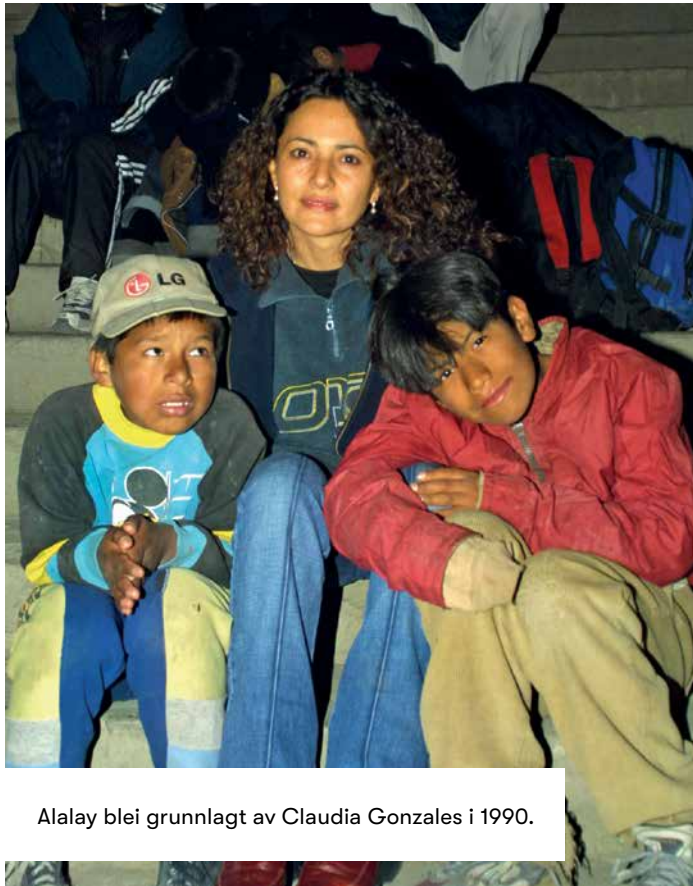
Cechell Anne Upsahl

Det finst kanskje dei som synest det er spennande og «fint» å møte born som lever på gata. Smila er store, latteren sit laust – men bak smil og glade andlet ligg tårer, einsemd, redsle og svolt, seier Edwin og Cechell.

– Når du ikkje veit om noko anna, trur du at livet skal vere slik. Det er først når du forstår kva livet har teke frå deg og gjort med deg, at det blir verkeleg vanskeleg, seier Edwin om arven frå gata.

Alalay blei grunnlagt av Claudia Gonzales i 1990.

+ **Manglande respekt.** – Ein blir skitten og svoltan når ein lever på gata. Ingen av oss ønskjer det. Å tenkje at det er noko vakkert med fattige og skitne born er heilt feil. Det er mangel på respekt og ei romantisering av fattigdom. Folk som meiner slikt forstår ikkje korleis det er å leve på gata. Det er ikkje noko vakkert i det å vere gateborn, sjølv om borna i seg sjølve er vakre, seier Cechell, og Edwin nikkar.

Han skjenker te og byr på småkaker i den britiske ettermiddagssola. Lauvtunge tre omkransar den store hagen framfor det gamle, ærverdige huset han bur i. I beda veks steppesalvie, liljer og andre blomar, og opp langs murveggen slyngjer det seg gule og rosa klatreroser. Her bur han saman med Allan, som han gifta seg med for fleire år sidan.

Fellesskap og varsemd. – Livet på gata var hardt, men samstundes kunne det vere fint. Sterke fellesskap gjorde at ein slapp å kjenne seg heilt åleine. På gata betyr fellesskap og tillit alt. Utan det hadde eg ikkje overlevd ein einaste dag. Samstundes må du vere årvaken – passe på at ingen stel skoa dine, tek pengane dine eller andre verdisaker ... eller livet ditt. Det er det første bodet på gata. Når du ikkje veit om noko anna, trur du at livet skal vere slik. Det er først når du forstår kva livet har teke frå deg og gjort med deg, at det blir verkeleg vanskeleg, seier Edwin.

Dette er første gong dei to møtest. Dei har levd heilt ulike liv, men deler erfaringa av å ha vore gateborn. Og dei er ikkje åleine.

Krig, konflikt, global oppvarming og naturkatastrofar driv millionar av born ut

på gata. Endå fleire endar der på grunn av fattigdom, vald, rus, overgrep og misbruk i familiane. Ifølgje FN lever og/eller arbeider kring 150 millionar born på gata i dag.

Mormor. Cechell var 11 månader gamal då mor hennar reiste til Malaysia for å arbeide. Fattigdom i Manila gjorde at ho måtte forlate den vesle jenta si, som blei verande hos mormor.

– Ho var berre verdas beste mormor. Ho var så god. Eg hadde det så fint med henne, fortel 36-åringen med eit stort smil.

Då Cechell var tre år, kom faren og henta henne «for å ta ho med for å ete». Frå den dagen gjekk det åtte år før ho såg mormor igjen. Det blei åtte vanskelege år.

– Pappa hadde store rusproblem, både med stoff og alkohol. Han var mykje inn og ut av fengsel. Heime hadde han mange vener på besøk. Det var mykje bråk, vald og bruk av stoff. Det var ei vond og krevjande tid, fortel Cechell.

Om dagen var ho på gata saman med andre born.

– Gata var leikeplassen vår. Der var det alltid nokon å vere saman med. Var me svoltne, tigga me. Og sjølv om det var tøft, forstod me ikkje eigentleg at livet me levde var feil, seier ho. Å gå på skule var framandt. Først som 12-åring byrja ho på skulen.

Dei vonde nettene. – Nettene var verst, seier ho. Dei kom med mørke, redsle, bråk og uro – opplevingar som har brent seg fast i eit bornesinn. Ho blir stille. Tårene pressar på. Ho har opplevd knivstikking, skyting og drap – sett alt det eit born aldri skal sjå.

For første gong fortel ho om dette til ein som sjølv har levd på gata, som veit kva ho snakkar om. Det gjer det mogleg å dele – men ikkje alt. Nokre sår er for djupe.

Cechell må ta små pausar, men ho fortel:

– Eg rømde til gata for å overleve. Der kunne eg vere åleine, og der kunne eg verne meg sjølv. Eg sov bak bilar eller fann andre skjulestader. Eg kunne vere borte fleire netter. Eg tenkte at om nokon sakna meg, så ville dei leite etter meg. Men dei kom ikkje.

FAKTA

Edwin Gutierrez

- Alder 50 år
- Fødd La Paz, Bolivia
- Bustad London, England
- Arbeid Frilans meisterkokk

FAKTA

Cechell Anne Upsahl

- Alder 36 år
- Fødd Manila, Filippinane
- Bustad Kristiansand, Noreg
- Arbeid Rådgjevar i Strømmestiftelsen

“

Når du ikkje veit om noko anna, trur du at livet skal vere slik.

Edwin Gutierrez

+

FAKTA

Alalay

- Alalay blei grunnlagt av Claudia Gonzales i 1990.
- Organisasjonen fekk støtte frå Strømmestiftelsen frå 1992 til 2018.
- Alalay arbeider for å gje gateborn eit verdig liv.
- Dei oppsøker born på gata og hjelper dei først inn på eit mottakssenter og sidan til ein borne-landsby.

+ I alle desse åra leita mormora etter Cechell, men fann ho ikkje. Cechell sjølv leita etter ein tryggleik ho ikkje fann der faren budde.

– På gata kjende eg meg trygg. Der hadde eg fellesskap og vener. Me måtte stole på kvarandre og leggje livet i hendene til kvarandre. Dagen gav meg styrke til å møte natta. Eg var berre seks–sju år gamal. Eg forstod ikkje at eg hadde det vanskeleg, at overgrep var feil, før nokon sa det til meg. Eg skulle ønskje eg hadde nokon som kunne sett grenser og fortalt meg at det ikkje var min feil. Men dei var ikkje der, seier Cechell.

Flukt til fridom. Tårene renn.

– Eg flykta til fridomen, seier Edwin. Men fridomen kom med ein høg pris.

Edwin var rundt ti år då faren hans tok livet av kona si, mora til Edwin.

– Han drap henne, og sa at me aldri måtte fortelje det til nokon. Han kravde lydnad, og me sysken blei utsette for sinne og brutalitet. Ein kveld rømde eg. Dei fleste forstår nok ikkje den kjensla av fridom. Men prisen var alt. ALT.

– Eg takkar Gud for at han tok mamma frå oss – frå alt det vonde og frå dei lidin-gane pappa påførte henne. Ho hadde det ikkje godt. Det var fælt å sjå kva han gjorde mot henne, seier Edwin. Han minnest mor si med varme.

– Ho var så god med oss. Ho laga maten eg framleis lagar når eg vil minnast henne – «gryte med tørka lammekjøt og tørka, steikte gule erter». Då kjem kjenslene, og eg er tilbake på kjøkkenet i La Paz, seier Edwin.

Meistermøte. Den første kvelden på gata møtte han Dino, som delte maten sin med han. Etter det sov dei på ein byggeplass, i eit holrom under ei bru.

Han lærte å overleve. Å «ta ein gringo»: stille seg opp for bilete med turistar og håpe på ein dollar.

– Før gata var eg ein stille og beskjeden gut. Men livet der endra meg. Eg blei teken av politiet og plassert i «ungdomsfengsel», der eg blei slått og torturert. Eg lærte å slåst – og eg var faktisk ganske god. Etter

det gjekk rykta framfor meg.

– Då eg kom ut, blei eg peikt ut som «eigar» av ein stor del av Pérez Velasco, hovudgata i La Paz. Eg blei leiar for gjen-gen der. Det var ei tid der eg lærte å bli sterk, å ikkje synest synd på meg sjølv, men stå for vala eg tok. Gata forma meg og den lærdommen har følgt meg. På ulike vis har det vore med på å ta meg dit eg er i dag, seier Edwin.

For snart skulle han møte Claudia, grunnleggjaren av organisasjonen Alalay. I mange år samarbeidde Strømmestiftel-sen og Alalay. Det blei ei trygg hamn for mange born. Omlag 40 000 born har fått hjelp her.

– Å møte Claudia og finne ein ny heim i Alalay endra livet mitt, seier han.

Som 18-åring byrja han å utdanne seg til kokk, og jobba seinare på store kjøkken i Bolivia og Brasil.

I 2003 inviterte Strømmestiftelsen han til å lage kokeboka «Mestermøte» saman med Bocuse d'Or-vinnar, Charles Tjessem. Boka blei ein suksess og var med på å hjelpe han til London og nokre av dei beste restau-ran-tane i verda.

Jul i nytt land, nytt liv. Han tørkar tårene.

– Når eg ser meg attende, kan eg seie til meg sjølv: «Hei, Edwin. Om det ikkje var for deg, hadde eg aldri vore her i dag.» Folk har hjulpet meg, men det var eg som stod opp, kjempa og trudde. Eg gjorde det.

Han gjev Cechell ein stor klem. Dei har begge levd i smerte få kan fatte.

“

Eg var berre seks–sju år gamal. Eg forstod ikkje at eg hadde det vanskeleg, at overgrep var feil.

Cechell Anne Upsahl

Cechell på Filippinane. Mormor fann Cechell igjen etter åtte år.

– For meg betyr det alt å kunne jobbe for at born får det betre, seier Cechell. Det er drivkrafta hennar i innsamlingsarbeidet for Strømmestiftelsen – og det er drivkrafta når ho brettar opp ermene og samlar fleire tusen born til skulefest i Kristiansand.

Sjølvs om gata stal jula frå Edwin, blinkar det nok ei julestjerne over huset til han og Allan i Aust-London denne julenatta òg.

+ Om få veker skal vi feire jul. Men for Edwin og Cechell er jul også vonde minne.

- Eg har ingen kjensler knytt til jula, eller til bursdagar. Gata stal det frå meg. Det er ikkje noko igjen, seier Edwin.
- Det same med meg, seier Cechell.
- Me måtte tigge i jula òg. Men me song julesongar, og dagane var litt annleis enn dei andre.

Både Cechell og Edwin vil bruke erfaringane sine til å gjere verda betre. Sjølv om det gjer vondt, vil dei dele.

Edwin skriv no bok om livet sitt, saman med Allan, og dei arbeider samtidig med manus til ein film om gateguten som blei kokk på verdas beste hotell.

Cechell har delt si historie i ein video-dokumentar og har vore gjest hos Lindmo på NRK.

Stod opp for fellesskapet. – Gata lærte meg å stole på meg sjølv, ta val, sjå framover og gå vidare. Eg blei ein leiar, ei som stod opp for fellesskapet og prøvde å finne løysingar. For det måtte me – stå saman, seier Cechell.

Ein dag vil ho fortelje borna sine om livet ho levde.

Når ho ser attende, kjenner ho både einsemd, gråt og glede. Ei mormor som stilte opp, men foreldre og eit samfunn som svikta.

– Mange av venene mine er døde, drepne, narkomane eller i fengsel. Men eg har klart meg. Eg trudde på folk, og ikkje

minst på meg sjølv. Difor er eg her i dag, seier ho.

Noreg. Som 13–14-åring kom ho til Noreg saman med mor si, som hadde gifta seg med ein norsk mann. No er ho sjølv gift og arbeider i Strømmestiftelsen.

– For meg betyr det alt å kunne jobbe for at born får det betre. Born er framtida vår, og det er borna som er min motivasjon og drivkraft i arbeidet i Strømmestiftelsen. I mitt vaksne liv har det å hjelpe born vore ein raud tråd. Born på gata treng å vite at dei har ein verdi. Alle born treng å vite det. Eg visste ikkje at eg hadde verdi då eg var lita, ingen fortalde meg det. No vil eg vere med og formidle det. Difor er eg her, seier Cechell.

– Det er vanskeleg å kommunisere fattigdom. Men når ein gjer det, må ein vise eit ekte bilete, sjølv om det gjer vondt, seier Cechell.

Ho og Edwin meiner alle som jobbar med bistand har ansvar for å forklare årsaker til fattigdom – og kvifor engasjement er nødvendig.

– Målet med all bistand er den fattige. Det me gjer skal gje born ein betre kvardag og eit betre liv, seier Edwin.

Vil hjelpe born. No vil dei sjå framover og bruke liva sine til å gjere verda litt betre.

– Det er viktig å ikkje gje opp, men tru at ein dag vil fleire klare å klatre ut av fattigdom, seier dei.

Cechell gjer klar til jul for den vesle jenta si. Familien ventar ein baby i november. I ventedagane bakar ho vårrullar, rundstykke og peparkaker. Alt det ho sjølv ikkje fekk då ho levde på gata, vil ho sørgje for at andre born får. Enten det er skulegong og skulemat for borna ho hjelper gjennom arbeidet i Strømmestiftelsen, eller julekos og varme for dei to borna sine.

– Du veit: Ingen kan hjelpe alle, men alle kan hjelpe nokon, seier Cechell.

– Alle må hjelpe nokon, seier Edwin og gir ein klem til Cechell, ein ven han møtte dagen før – men som allereie har blitt nærare enn dei fleste. ■

“

Det me gjer skal gje born ein betre kvardag og eit betre liv.

Edwin Gutierrez

I Omvendt Adventskalender kan du bli betre kjend med Sandra og andre born som bur i Uganda. I filmene der møter du den ekte Sandra! Denne teksten er skriven fritt etter historia til Sandra, mora hennar og den generelle situasjonen i Palorinya, der dei to bur saman med andre som er på flukt.

Sandra går på skulen

Hit eit steg og dit eit steg. Men Sandra dansar ikkje lenger fram på skuleveg. For heller ikkje i dag var det nok mat til frukost.

tekst KAREN MARGRETE KILANE foto GEIR OVE PEDERSEN

På skulen skal Sandra sitje under eit tre. Det er så fint der når det er sol ute og skugge under treet. Slik har dei alltid kunna sitje. Men det er ikkje så fint når styrtregnet kjem.

Det er dumt, det med veret. Sandra har sett det på skuldrene til mamma – dei ser triste ut. Ho likar ikkje det nye veret. Den dagen mamma plantar nye frø, ser mamma lett og mjuk ut i ryggen. Ho smiler når plantene veks. Då er ho stolt og rak. Men så blir det ekstra vondt når styrtregnet kjem.

Det var ikkje slikt ver då mamma voks opp, då mamma var ei lita jente heime i Sør-Sudan. Sjølv om mamma alltid seier at dei skal vere takksame for at dei får bu i det nye landet, så høyrer Sandra det nok: Mamma skulle ønskje ho var i Sør-Sudan. Ho seier at om det blir fred, kan dei dra tilbake. Viss ikkje, blir dei verande her. Det ser ut til at dei blir verande.

Sandra har tenkt. Ho trur ikkje ho likar så godt at ting endrar seg. Først er det alt det med det nye veret. Det øydelegg maten deira, og mamma blir lei seg. Og så er det stress å vere altfor varm – og altfor gjennomblaut.

Så er det maten. For nokre månader sidan sa mamma at dei store telta med mat var tomme. Då gret ho meir enn ei mamma skulle gjere.

Sandra forstår ikkje heilt. Ho håpar ikkje det er ho som har gjort noko gale.

Og aller minst likar Sandra det med pappa. Det går nesten ikkje an å tenkje på.

Sandra sparkar ein stein og ser i bakken. Dei som

pleidde å betale for maten i flyktningleiren, var visst dei same som betalte for jobben til pappa. Ein dag slutta dei berre å gje han løn. No har han reist tilbake til landet mamma og pappa kom frå. Der skal han arbeide.

Og sjølv om mamma og dei har fortalt så mange morosame historier frå då dei var små, så trur ikkje Sandra at det er slik der no. Elles ville dei vel ikkje reist derfrå?

Uff. Sandra likar ikkje tankane.

Men oi – no er ho framme på skulen! Der er venene! Om fire timar skal dei få graut.

Sandra lukkar augo. Der inne i mørkret ser ho pappa i det andre landet, ho ser dei døde spirene i mamma sin kjøkkenhage, ho ser dei tomme matlagra og mamma sin stramme rygg.

Så opnar ho augo og ser venene vinke. No er ho her. No er det pause. Skulen er eit friminutt.

“

Det er dumt, det der med veret. Sandra har sett det på skuldrene til mamma – dei ser triste ut.

Dei store telta med mat til flyktningane er tomme. Då er det ekstra tungt med lang skuleveg. Men Sandra går likevel.

Landdirektør Dinah Morgan i Uganda takker alle som har bidratt med skolemat til flyktningbarna, og håper støtten fortsetter slik at det ikke blir tomme grøtboller til jul.

Barn snakker – selv når de ikke sier noe

Landdirektør Dinah Morgan synes det aller beste med jobben er å få være med ut i felt og møte barna.

tekst KAREN KILANE foto ANDREW ODUTI, STRØMMESTIFTELSEN

J obben min som landdirektør består av å utvikle strategier, bygge nettverk og nå tidsfrister. Men det som virkelig gir meg energi, er å møte barna vi hjelper, sier Dinah Morgan, Strømmestiftelsens landdirektør i Uganda.

– Når muligheten byr seg, og jeg har tid igjen på programmet, blir jeg gjerne med ut i felt. Da blir jeg minnet på hvorfor også de tunge administrative oppgavene er så nødvendige, sier hun fra flyktningbosetningen Palorinya i Nord-Uganda.

Her er situasjonen for barna dramatisk. I starten av 2025 frøs USAID alle bistandsmidlene, og flere land fulgte opp med store kutt. USA har vært en stor bidragsyter til Verdens matvareprogram (WFP), som har gitt mat til tusenvis av flyktningfamilier. Nå er denne støtten borte, og konsekvensene er alvorlige.

– Mange familier her får nå mellom femti og åtti kroner i måneden å kjøpe mat for. Og hvilken mat skal de kjøpe? Det er umulig å leve av dette, sier Dinah.

Hun forteller at underernæringen øker og sykdommene blir flere. Mange barn slutter å komme på skolen, både fordi de ikke har energi nok til en lang skoledag, men også fordi de må være hjemme og hjelpe foreldrene med å lete etter mat.

– Akkurat nå får vi ekstra støtte fra de norske giverne i Strømmestiftelsen. Giverne hørte om situasjonen og ble fortvilet. Jeg er så takknemlig for at de åpnet hjertene sine for barna. Med støtten deres kan vi nå gi mer enn 4000 barn et varmt måltid mat hver dag. Mat gjør at barna kan lære, leke og være barn igjen, forteller Dinah.

Landdirektøren understreker at Strømmestiftelsen

samarbeider tett med lokale utdanningsinstitusjoner, politikere, lærere og foreldre.

– Vi må hjelpe flyktningene og barna med mat her og nå. Samtidig må vi jobbe langsiktig med opplæring i klimasmart jordbruk. Folk her står virkelig på for å dyrke mat, men jordsmonnet er utarmet. Derfor samler vi foreldre i grupper der vi gir opplæring både i klimasmart jordbruk og betydningen av barnas utdanning. I tillegg samarbeider vi med lærerne og foreldregrupper om skolehager, forteller landdirektøren.

Hun understreker at dette er et partnerskap.

– Vi gjør det ikke alene. Norske givere deler av det de har, foreldre og lærere strekker seg langt og myndighetene legger til rette. Når jeg ser barna smile, selv midt i alt det vanskelige, da vet jeg at vi ikke kan gi opp. Det er viktig at vi fortsetter å gi mat til skolebarn her, sier Dinah Morgan.

Selv prøver hun å ta seg tid til å leke, spise med barna og lytte til historiene deres.

– Når jeg møter barna, leker med dem og ser dem i øynene blir det tydelig for meg: Barn snakker – selv når de ikke sier noe.

“

Det som virkelig gir meg energi, er å møte barna vi hjelper.

JØRN LIER HORST
HANS JØRGEN SANDNES

FUGLE- FRØENE

Hvem lyver? Løs
krimgåten og vær
med i trekningen!

NOEN HAR STJÅLET
SEKKEN MIN MED
FUGLEFRØ.

DET VAR FIRE MISTENKTE.

FUGLEFRØ? NEI, DET
HAR JEG NOK AV SELV.

BEN
BROKS

JEG HAR IKKE BRUK
FOR FUGLEFRØ.

MARTE
KIRKERUD

SMÅFUGLER?!
DET HAR JEG ALDRI VÆRT
INTERESSERT I.

GEIR
KLEIN

JEG SKJÆRER HELLER
OPP BRØDBITER TIL
FUGLENE.

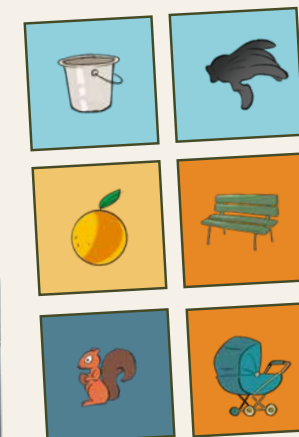
TINA
STÅL

DET ER NOEN SOM IKKE
SNAKKER SANT.

KAN DU FINNE?

En detektiv har sans for detaljer. Det handler om å finne de små tingene som ikke er så lette å oppdage. Se om du kan finne alt Åtto har fått snusen i!

Hvem lyver? Løs krimgåten «Fuglefrøene» og send svaret til post@strommestiftelsen.no eller på sms 402 44 097 innen 15. januar.

Vi trekker ut en heldig vinner som får koffert fra Detektivbyrå nr. 2 + Åtto-bamse.

Røtter og retning

Den nye strategiske utvikleren i Strømmestiftelsen leter etter gamle røtter og ny retning i organisasjonen.

tekst KAREN KILANE foto MARTHE THU OG SKOLO

Det er våren 2018. Ingrid Erøy Fagervik står helt i ro og betrakter den gamle skolebygningen på Herøy i Helgeland. Det er hull i taket, avskallet maling og forfall i alle etasjer. Hun ser ikke ut til å ha hast når hun lar blikket vandre over sprukne veggplanker og vinduer. En drøm våkner.

Det har skjedd med ujevne mellomrom i livet hennes at dette blikket har vandret – særlig over gamle bygninger. Hun bor i et renovert båtverksted på Helgelandskysten og har «gamlifisert» en pendlerleilighet i en 1800-talls bygård i Kristiansand. Sammenhengen mellom røtter og vekst er en rød tråd i livet.

Ingrids blikk. – Å ta det vakre tilbake, lete etter gull – det er mange måter å beskrive det på, sier Ingrid.

De fleste andre ser avskallet maling og morkent treverk når de ser gamle bygninger. Men Ingrid ser noe annet. Hun ser lys som blir tent i vinduene og mat som blir satt på bordet – nytt liv og nye muligheter.

Det var nettopp dette blikket Strømmestiftelsen var på jakt etter da hun ble hen-

tet inn til jobben som leder for et strategisk utviklingsprosjekt i organisasjonen.

I gatene rundt den gamle bygården i Kristiansand haster folk forbi med handleposer.

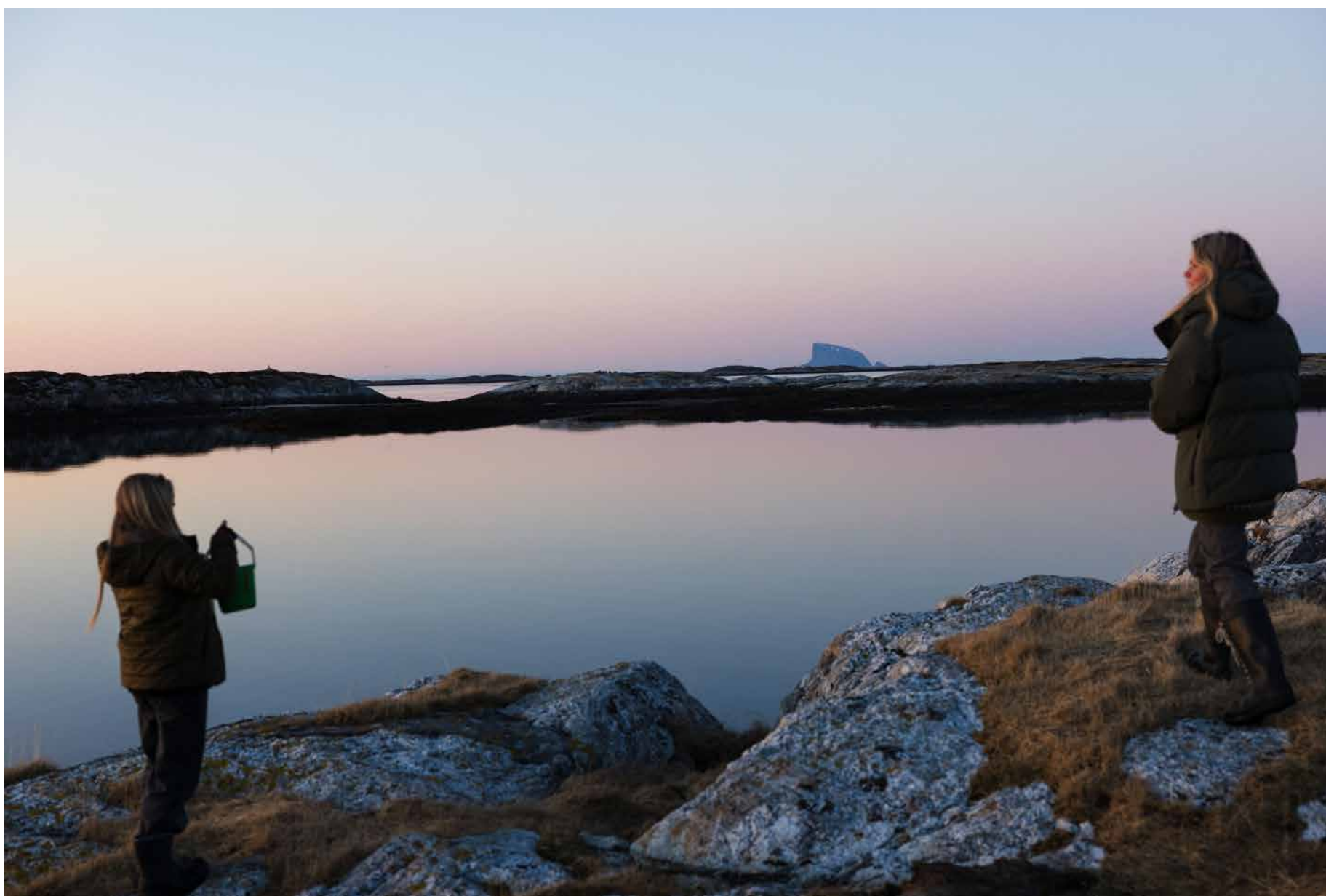
Ingrid tar seg tid til å se etter detaljene.

Overraskende rolig til å ha vært en som begynte å arbeide som journalist da hun var 15 år. Hun ble kåret til Årets nyskaper av Oslo Redaktørforening i 2010 og fikk prisen Startknappen som Årets kvinnelige gründer i 2011. Ingrid startet suksessbedriften Blafre da hun hadde fødselspermisjon. Hun åpnet samfunnshotellet Skolo i nord og har kombinert lederjobber med gründerliv i årevis.

Hun har en enorm framdrift, kombinert med en respekt for det gamle.

– Nostalgien er dessuten en viktig drivkraft for mange. Den skaper følelser og tilhørighet, og disse følelsene vekker noe i folk, sier Ingrid.

Skattejakt hos Strømmestiftelsen. Det var en blanding av nostalgi og eventyrlyst som førte Ingrid og familien fra Oslo til havgapet ved Helgelandskysten, der ekte mannen har røtter. De kjøpte det gamle skolehuset på øya og restaurerte det både

INGRID ERØY FAGERVIK

Strategisk utvikler

utenpå og inni til å bli samfunnshotellet Skolo.

– Visualisering og dagdrømming – hodet mitt er fullt av det, sier Ingrid.

Nå pendler hun til Sørlandet, der hun fikk sin første TV-jobb som nittenåring – bare sju år etter at familien flyttet fra Ryfylke til Agder.

– Jeg har flyttet mye, så kanskje er jeg ekstra opptatt av tilhørighet? Samtidig har det gjort meg ganske uredde og åpen for nye ting.

– Du som er så glad i å lete etter det varige i det

gamle – har du funnet noe i Strømmestiftelsen du vil pusse støv av og sette fram igjen?

– Når vi skal jobbe med merkevaren Strømmestiftelsen, gir det oss mulighet til å gå på skattejakt hos oss selv. Til neste år feirer vi 50 år og skal først og fremst se framover mot de neste 50 årene. Men man må vel ha sterke røtter for å vokse godt? spør hun.

Noe av det fine Ingrid har funnet i denne skattejakten, er de trofaste giverne.

– Forholdet mellom giverne og Strømmestiftelsen er nært. Her kan de til +

Ingrid Erøy Fagervik og datteren Lotta foran fjellet Lovund på Helgelandskysten. Fagervik setter pris på spennet mellom nytt og gammelt, byliv og havro.

+ og med ringe oss om det er noe. Det har en verdi for begge parter, tror jeg, sier Ingrid.

Fattigdom angår oss. I merkevarebyggingen tror hun også det er viktig å rydde opp i noen misforståelser.

- For det første kan vi ikke få sagt tydelig nok hvor viktig giverne og det private engasjementet er. I tillegg har jeg blitt veldig imponert over hvor mange som får hjelp gjennom programmene. Altfor få i Norge vet at vi er blant de største og mest profesjonelle bistandsorganisasjonene i landet.
- Noen ganger tenker jeg på Strømmestiftelsen som den sørlandske lillesøstera

Det gamle skolebygget på Seløy har blitt til samfunnshotellet Skolo. Nå skal Fagervik lede arbeidet med å fornye organisasjonen Strømmestiftelsen.

med masse krutt.

Ingrid tror samfunnet i dag trenger noen som kan være samtalepartner i store spørsmål.

- Begreper som nestekjærlighet og fellesskap må tolkes på nytt av hver generasjon. Vi mennesker har jo en lei tendens til å ikke se lenger enn vår egen nesetipp, spesielt når vi blir redde. Og nå står vi midt i en tid med polarisering og mye uro. Men vi hører jo sammen, alle vi som bor på denne lille kloden vår, og vi må fortsette å bry oss. Fattigdom angår oss. Andres lidelse angår oss. I disse viktige samtalene trenger vi kanskje nettopp denne slitesterke organisasjonen.

Julemåltid. Snart er det jul. Ingrid skal hjem til øya i havgapet – til mørketid, blåtimer, ild på grua i restauranten de driver, lys i vinduene og folk rundt bordet.

- Måltidet har blitt mer og mer viktig for meg. På Skolo har vi sett hvordan det nettopp er matkultur og fellesskap som skaper bolyst og tilhørighet. Det skal ikke kimses av, dette fellesskapet vi opplever i måltidet. Å sitte ned sammen, ha tid og ro til å prate og spise – det er en ramme for livskvalitet. Noen ganger er det fest, men dette handler også om hverdager: en enkel kaffekopp, kantina på jobb. Vi hører sammen. Vi trenger hverandre.
- Det er i det uperfekte vi finner det interessante. Vi må bare lete litt og holde ut i strevet.

Foran henne ligger juledager med tradisjoner og røtter – og deretter et helt nytt år med jubileum og retning. ■

“
**Noen ganger
tenker jeg på
Strømmestiftelsen
som den sørlandske
lillesøstera med
masse krutt.**

		XORD .no		UTSUGER	KORRIGERING	PLANTESTENGLER	MUSIKK-PLATE VAR MED	SIDEN	BIBEL-NAV N	SPISTE KAN VANN VÆRE	RYKER	MØTET
		→										
GLISER					1 INFRA-RØD						HUNN-GRIS INDIVID	
PENSJONISTEN												
BEDØVENDE VÆSKE							↓		JULETRE-PYNT SØLETE			
SUPERMAKT	↙	LIDELSER	KV. NAVN	DEMON- TERT	EN SLIK HAR OFTE EGON	SPORTER NORRØN GUDINNE	FOR- FENGELIG SIVBÅT					MØBEL- PRODU- SENT
RUR						ROBERT DE ... ADVERB			DET VÆRE SEG FOLKE- REKKE			
YRKES- UTØVER												
2	FRA- RÅDE	→					SJARM	ORDNE SENGEN	INNGANG GODT- GJØ- RELSE		EN COCKER FALMER	
VETTEN	↙					↘				EN TAUBE PLASS		
LIRKET					KLED- NING 8700				BRÅKKE TELE- SELSKAP			HVILER UT
HEMMET				RUKKET RADENE				BEKREFT- ELSE NABOER				
IKKE NED	↓	KJEMME PUNKT- ENE				↓	OPP- LØSER KJERNE			SNUTE GREIE		
↘			FJELL PÅ ISLAND VISER				DUNKLE SAGN- KONGE				LUBBEN	SLEKTENE
PLANTE- DEL							KRYDDER DÅRLIG					
LENSE- REDSKAP						SVERD KARAK- TER					I FRI- LUFT OPERA- SKIKKELSE	
ANFØRE					3 ÆSJ				FRYNSETE KAFFE- MERKE			
GLANE			ØYE- BLIKK MÅL			SCENE SITTE TIL HEST						
KVINNE							LYMFEN- KUTE			BESVÆR		
LETT				TILTRO				DÅRER				

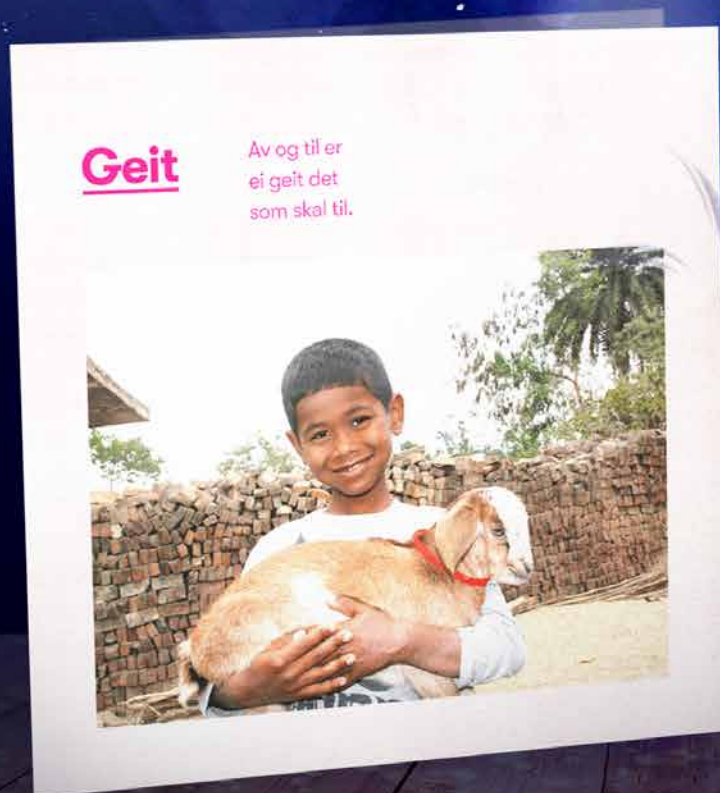
- 1 – I hvilket land er Lima hovedstaden?
- 2 – Hvem skrev Julekveldsvisa?
- 3 – Hva heter hovedstaden i Bangladesh?

SEND LØSNINGEN innen 1. februar 2026 til post@strommestiftelsen.no (merk KRYSSORD) eller ring inn løsningen på 38 12 75 00 mellom kl. 09.00 og 14.00 på hverdager.

Vi trekker ut en heldig vinner som kan velge mellom en **strikkepakke** eller et av våre flotte **bærenett og fem Flax-lodd**. Vinner av forrige kryssord: Signy fra Arendal.

Juletips

**KJØP ET GAVEKORT
SOM FORANDRER
HVERDAGEN HANS.**

Strømmestiftelsen
BEKJEMPER FATTIGDOM

strommestiftelsen.no/nettbutikk

Vis omsorg.
Kjøp gavekortene
dine her i dag.